

mel i sucre

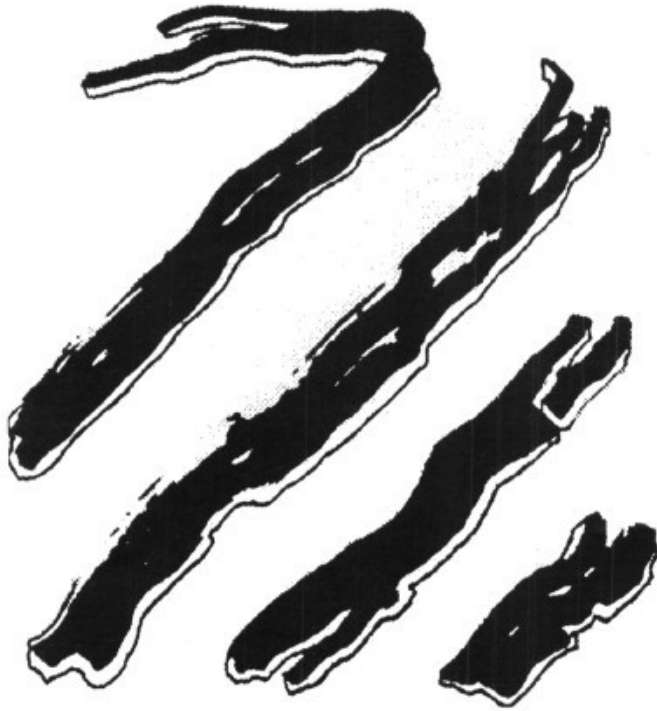
ORQUESTA
CORONA

Sant Joan

Obra Cultural Balear

Març de 1992. Núm. 141

MEL I SUCRE - Març, núm. 141. Butlletí informatiu de l'Obra Cultural Balear a Sant Joan.

Local social: carrer de Ramon Llull, 26 - Sant Joan (Mallorca) 07240.

Consell de redacció: Gracià Sánchez, Guillem Florit, Joan Sastre, Joan Font, Joan Moratinos, Mateu Sastre.

Tirada actual: 500 exemplars.

Els articles originals s'han d'entregar abans de dia 18 del mes en curs.

Nota: S'adverteix als possibles lectors de *mel i sucre* que aquesta revista, amb els seus escrits i comentaris, pot ferir la sensibilitat dels esperits no acostumats.

Dipòsit legal: 49.1983

Coberta: la Rua (foto de Guillem Florit)

Contracoberta: Joan Bauzà i Perico Delgado (foto de Tomeu Català)

Impressor: Informacions Llevant s.a.
Passeig Ferrocarril, 1
Tel. 55 03 28 - Manacor

EN AQUEST NÚMERO HI TROBAREU

— Notícies locals

— L'Ull de Vidre

— Vaga de comerç. Alguns punts damunt les 'is', per Andreu Bauçà

— Testament de la Sardina 1992

— Ciutadans de tercera divisió, per Francesc Nicolau

— La Rueta, l'Enterro de la Sardina i la Rua

— Meteorologia, per Miquel Company

— L'herbolari, per Miquel Company i Guillem Florit.

— Mel i sucre, dolcet dolcet, per Joan Bauçà

— Excursió, per OCB-Secció excursionista

— Encreuat i Sopa de lletres, per Joan Sastre

— Agenda

NOTA DE REDACCIÓ

Totes les persones o entitats que se sentin al·ludides pel contingut d'aquesta revista, tenen a la seva disposició una secció de «Cartes al Director» que admet escrits que compleixin les següents condicions:

— L'extensió màxima és un foli mecanografiat a dos espais.

— Les cartes han d'anar signades per l'autor, que ha de ser identificable.

Notícies locals

— Aquestes darreres setmanes a Can Tronca s'està disputant un campionat de dames. Hi participen jugadors de Sant Joan, Vilafranca i Manacor. És la primera vegada que es fa a la nostra vila, anteriorment havia tingut lloc a Vilafranca i Manacor. La participació és molt nombrosa: hi ha més de vint inscrits, que es divideixen en dues categories.

— La camiona, una altra vegada, va acabar els menuts. El passat diumenge dia primer de març el xofer de l'autocar que va de Palma a Sant Joan deixà el vehicle tirat enmig de la plaça de l'Església. Estava indignat perquè el motor vessava aigua i va pensar que la millor cosa era deixar-lo morir tot sol. Aquell home va dir que era el darrer dia que feia feina a la magnífica empresa AUMASA (=AUMERDA). Es veu que no només són els pobres usuaris de cada dia els que pateixen el mal funcionament d'aquesta empresa.

— Des de principis del mes de febrer un grup bastant nombrós de santjoaners i de gent d'altres pobles de veïnat assisteixen a un curset de socorrisme que la Mancomunitat del Pla organitza. Les classes tenen lloc a l'edifici de la tercera edat i el personal que hi va té l'oportunitat d'aprendre com donar els primers auxilis a les possibles persones que ho necessitin.

— El 19 de febrer tots els comerços de Sant Joan seguiren la vaga que els sindicats i la patronal de les Balears havien convocat per exigir al Govern una llei del comerç. Aquesta data és una fita històrica per a la nostra vila, ja que els comerços locals no havien tancat mai per donar suport a una vaga.

GABRIEL RIERA SORELL

CRÒNICA D'UN PRESONER MALLORQUÍ
ALS CAMPS DE CONCENTRACIÓ (1936 - 1942)

EL TALL

— El santjoaner Gabriel Riera Sorell, «Fosser», ha publicat el llibre *Crònica d'un presoner mallorquí als camps de concentració (1936-1942)*, on conta la seva experiència personal durant la postguerra.

— El dia 20 de febrer Sant Joan, i tota Mallorca, quedà a les fosques. Però, mirau per on, el nostre poble fou el darrer que va tornar a tenir llum. Estàrem de les 19 a la 1 h amb espelmes i piles. Es veu que GESA comença a preparar el terreny per a la construcció d'una nova central elèctrica a Mallorca. Pensau que darrerament hi ha hagut bastantes tallades accidentals de corrent.

— La Mancomunitat del Pla organitza un curs de tall i confecció i un altre de gimnàstica. Totes les persones que encara no s'hi hagin apuntat poden passar per l'Ajuntament per informar-se.

— El dia 13 de febrer la unitat mòbil de la Germandat de Donants de Sang de Mallorca passà a recollir les generoses donacions dels santjoaners que hi volgueren anar. Hem de dir que aquesta vegada la participació no fou tan nombrosa com és costum. Per primera vegada l'extracció s'efectuà

al Centre Sanitari i no a la ruïnosa escola de les Nines.

— L'oficina de la Caixa de Balears Sa Nostra, situada al carrer de Bellavista, devora la plaça del Centre, ja ha posat en funcionament el seu nou servei de caixer automàtic. A partir d'ara Sant Joan ja disposarà de dos artefactes que ens permetran treure doblers sense passar per caixa.

— El *Diario de Mallorca* ens informà que Can Tronca (bar) té l'esborronant edat de 407 anys d'antiguitat. Segons informacions recollides a l'arxiu municipal, la família Font ha regit aquest local i ha estat a allà mateix, davant l'església. Durant la seva llarga història sempre ha estat un casino, llevat que durant uns pocs anys fou una peixateria. Desitjam que en pugui complir quatre cents més.

Elèctrica
PEP DES SAIG

instal.lacions elèctriques
xarxes de baixa tensió
subministraments elèctrics

Consistori, 8 tel. 52 63 23
Sant Joan

Cooperativa Agrícola
SANT JOAN

tota casta de productes per al camp

— Com tots haureu pogut témer-vos, les obres de la segona fase d'abastament d'aigües de la vila ja han començat. Ho deim per la gran quantitat de síquies que travessen molts dels nostres carrers. Aquesta vegada, curiosament, sembla que la feina s'ha fet molt més aviat. No sabríem dir ben bé per què.

— El 29 de febrer tindrà lloc la festa del Quart Diumenge. Enguany, a més d'haver-hi la missa solemne, les coquetes, la banda de música i el concurs de poesia en honor de la Mare de Déu, l'Ajuntament, i concretament la secció de festes, farà un concurs de paelles per a cuiners i cuineres locals i també es té previst fer una fira en què els empresaris de la vila podran mostrar els seus treballs i productes al públic.

— La gent gran està d'enhorabona ja que les persones que tenen més de seixanta-cinc anys i que no ingressen més de set-centes cinquanta mil pessetes anuals poden tenir una rebaixa al rebut de la telefònica. Perquè això es faci efectiu heu de passar per la casa de la vila entre el 13 de març i el 19 de maig. Si voleu saber més coses sobre el tema anau a l'ajuntament i us diran la paperassa que de heu mester.

"la Caixa"

AGÈNCIA DE SANT JOAN

RESTAURANT

SA TORRE DE S'AIGO

Carrer Mirador
Sant Joan

L'ULL DE VIDRE

Possiblement l'assignatura més pendent de tots els ajuntaments, inclòs el nostre, és el del manteniment de les infraestructures. L'estat de les faroles del Camp n'és un bon exemple: rompudes, fora vidres, amb moltes de les bombetes fuses, necessitades d'una mà de pintura, etc. Aquest és el seu estat actual. Ens agradaria un altre dia poder donar l'enhorabona al cosistori per haver agafat d'una vegada el bou del manteniment per les banyes. Per ara no ho podem fer.

VAGA DE COMERÇ. ALGUNS PUNTS DAMUNT LES 'IS'

El passat mes de Febrer ens sorprengué a Sant Joan una vaga, fenomen al qual no estavem gens acostumats. Els botiguers de la vila, juntament amb la immensa majoria dels de Mallorca, tancaren les seves portes durant tot un dia, protestant bàsicament per l'excessiva, al seu parer, implantació de grans superfícies, principalment a Palma.

Malgrat que jo no som ni botiguer ni propietari de gran superfície, em puc considerar un poc espectador privilegiat del que passa al ram del comerç, per causa de la meua feina dels matins. Crec per tant que unes reflexions sorgides d'aquesta posició poden aportar dades noves i enfocaments nous als problemes que afecten el sector.

És més que evident que en aquests darrers deu anys hem assistit a un canvi brutal en la estructura d'aquest sector. La aparició de mitjanes superfícies (noves cadenes de supermercats), i grans superfícies (hipermercats), han trastocat l'equilibri existent, tant a les ciutats com als pobles. En condicions normals, l'aparició de noves formes de venda no hauria de representar un problema molt greu dins una economia de lliure mercat, si aquestes noves formes s'instal·lassin amb les mateixes condicions que les ja existents. El primer element de distorsió és el de la manera com les grans superfícies s'instal·len als afores de les ciutats, prop de les grans vies de comunicació, cas dels hípers, o al mateix centre, cas dels grans magatzems. A través de, a vegades no massa clares, requalificacions urbanístiques o de declaracions d'interès social, també moltes vegades poc transparents, otorgades pel poder polític s'instal·len on mes els convé. Aquesta forma d'instal·lar-se, tan poc justa, no està a l'abast de la resta del comerç, els esta vedada. Es el primer greuge comparatiu.

El segon gran element de distorsió és el del preu de la mà d'obra. La massa laboral està formada bàsicament per personal poc qualificat professio-

nalment:caixeres i reposadors de gènere. Per fer aquestes feines les grans superfícies contracten personal jove, amb contractes laborals de tres o sis mesos, i pagant-los el minim marcat per la llei. Això fa que els sindicats d'aquests centres estiguin completament domesticats, i cedeixin a tot el que diu la direcció: horaris llarguíssims, dies de festa oberts, acomiadaments dels que reclamen els drets laborals que per llei corresponen, etc. Per arrodonir el pastís es beneficien de grans exempcions en el pagament de la S.S. i reben subvencions de l'Estat per aquests tipus de contractació. Aquest fets fan que tots siguem un poc 'accionistes' d'aquestes superfícies, ja que amb impostos nostres l'Estat subvenciona aquestes grans empreses, i així la mà d'obra els costa molt menys que a la resta del petit comerç.

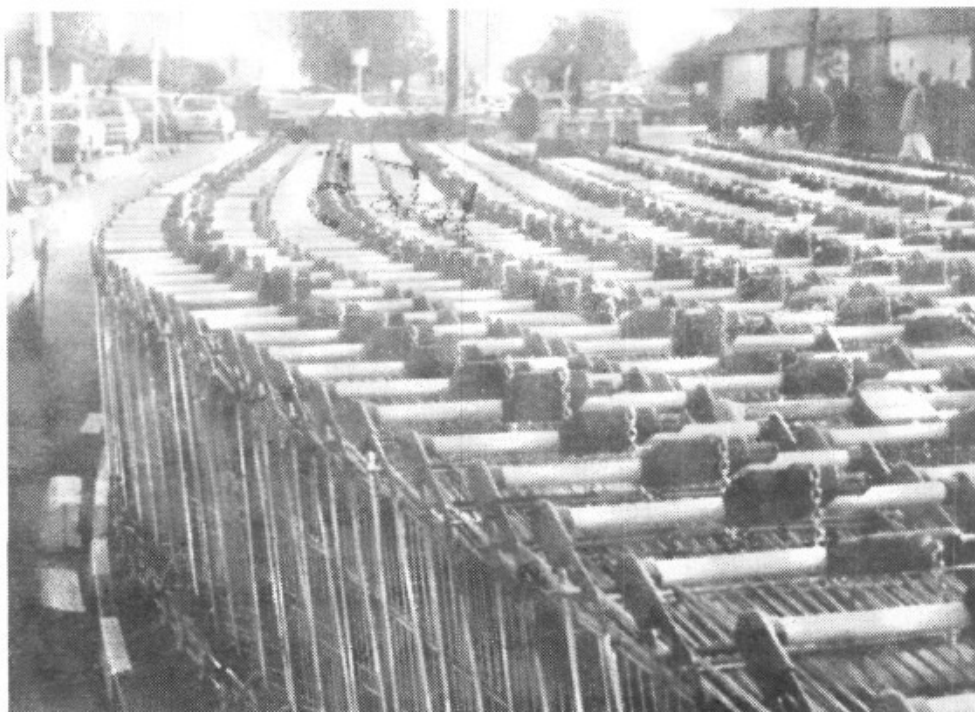
Què pot fer el petit botiguer davant aquests greuges?

Podem començar dient el que no haurien de fer: no haurien de demanar als governants que per «reial decret» impedeixin la instal·lació de grans superfícies. Seria el final de la lliure competència i de les garanties jurídiques. Si el Govern Balear hi accedís, després ningú podria queixar-se si un botiguer presionàs per fer tancar al veïnat amb la simple excusa que li fa la competència.

En canvi sí que crec que han de emprendre accions com les següents:

— Han de presionar, amb l'amenaça dels vots futurs si fos precís, als polítics perquè no cedeixin sempre a les pressions dels grans a l'hora d'instal·lar-se, a l'hora d'obrir un negoci, és a dir que la garantia de la llei sigui això: una garantia. Han de aconseguir que el espai d'ús comercial estiguin ben preestablerts i a la vista de tothom, sense que s'alterin o se'n creïn de nous per les bones, només per contentar els interessos dels més poderosos.

— Professionalitzar el sector. El botiguer ha de

saber el que ven, el que té entre les mans. Ha de poder aconsellar al client amb vertader coneixement del que diu. El sector, independentment dels efectes que hípers i súpers puguin tenir damunt d'ell, està sobredimensionat. Basta dir que a Ciutat a l'any 1988 hi havia uns 2500 establiments alimentaris, un per cada 120 habitants. En aquests moments, quatre anys després, ens queden uns 1600, un per cada 200 habitants, quantitat encara excessiva. És evident que els que han de anar quedant són els autèntics professionals, en una mena de selecció natural.

— Els botiguers han de crear centrals de compres, com manco millor per ells, i esser absolutament fidels a aquestes centrals. És l'únic camí per obtenir preus de compra similars als dels hípers. També desde aquestes centrals estarien en disposició de negociar amb hípers i supers i en igualtat de condicions questions com els horaris, etc.

— Han de pressionar als poders públics les perquè els impostos que aquests cobren a les grans superfícies tinguin relació proporcional amb els

que cobren al petit comerç. Si un hiper ingressa 3000 milions en un any, és evident que els seus impostos han de multiplicar com a mínim per 150 els que paga un petit comerç de tipus mitjà al llarg de l'any, com a mínim.

— Han de forçar a les grans superfícies, mitjançant les mateixes armes que ells usen (festius oberts, ofertes, repartiment a domicili, horaris amplis, etc), a acords que permetin compatibilitzar els

interessos dels compradors quant a facilitats per les compres amb els dels venedors pel que fa a merescuts descansos setmanals.

— Tenir en compte que els grans «enemics» del botiguer no son tan sols els grans hípers o els grans magatzems. Cadenes d'alimentació com les dels supermercats SYP o els Mercadona, totes elles de recent aparició i d'extraordinari creixement, sumen cadascuna d'elles individualment molts més metres quadrats de superfície de venda de productes alimentaris que PRYCA o Continte. I segueixen creixent, calladament, i les botigues van tancant al seu pas. Compte doncs amb ells.

Aquests punts, juntament amb altres que es puguin proposar, són els que poden salvar el sector. Demanar a la autoritat que no deixi instal·lar a ningú més és donar la raó a l'altre. Es voler posar portes al camp. Els «russos» ho varen intentar i tots ja hem vist com els va anar.

Andreu Bauçà

<p style="font-size: 2em; font-weight: bold; margin: 0;">CA NA BLANCH</p> <p style="font-size: 1.5em; font-weight: bold; margin: 0;">SETMANA DEL LLIBRE</p> <p style="margin: 0;">(del 19 al 26 d'abril)</p> <p style="font-size: 2em; font-weight: bold; margin: 0;">Llibres</p> <p style="margin: 0;">per a nins, al·lots i grans</p>	<p style="font-size: 1.5em; font-weight: bold; transform: rotate(-45deg); margin: 0;">10% de descompte</p>	<p style="font-size: 1.5em; font-weight: bold; transform: rotate(45deg); margin: 0;">10% de descompte</p>
---	--	---

TESTAMENT 1992

Bon vespre , santjoaners
em pertoca igualment
fer públic el testament
escrit en aquests papers

Una altra vegada més
ens trobam tots reunits
per pregar ben afligits
an aquests dies darrers.

Començ aquest testament
d'escrivint es «tipo» meu
som dolenta com sa fel
i curta d'enteniment.

Som una guapa sardina
des poble de Sant Joan
de jove era molt gran
i de cara tota fina.

Sa meva bellesa avui
ha quedada molt minvada
tenc sa cara d'arangada
i de rues es un crui

Mon pare va néixer a Inca
i ma mare a Puntiró
es casaren a un turó
on tenim una finca.

Se pensaven anar bé
conrant un tros de pinar
però varen emigrar
al poble santjoaner.

Tengueren dues llocades
de fills no moltot condrets
un més calents, d'altres freds
i qualcun pardal de bades.

Jo vaig esser sa major
i encara que no ho cregueu
em vaig convertir amb s'hereu
de ca nostra i des moixó.

Dues vegades casada
i viuda dues també
d'en Tòfol es cassaller
o d'en Martí Pastarada.

Maldament passàs per xorca
tot lo seu em vaig quedar
i així haver pogut gastar
en viatges per Mallorca.

Emperò qui fills no té
li envia nebots el dimoni
que encalcn es patrimoni
i també qualque dobler.

Vull que tots els meus parents
de mi tenguin recordança
i així em faran alabança
amb uns falsos sentiments.

Ja que n'heu sentit parlar
de què sa mort d'una tia
és una mort d'alegria
i això és bo de comprovar.

Però en aquest testament
jo li vull donar sa nota
uns tendran poc de sa mota
els altres el remanent.

Pes nebot Sebastià
que jeu molt dins es cafè
Son Comelles, Son Cotxer
Son Costa i es Mitjà Pla.

Son Manrè i sa Baronia
Son Garrover i es Clotal
sa Pleta i es Camp Rafal
que siguin per na Maria.

A sa fillola de Pina
li deixaré Son Vivó
i així amb un quartó
tendrà blat per fer farina.

Es pinar de Son Fluixà
vull que sigui de n'Amador
Montagut i Son Baró
magre i poc ho trobarà.

Però a cavall regalat
no li miris tu cap dent
deix a(n) es fillol Climent
es alls de Son Amagat.

Na Coloma que està grassa
i menja com una truja
que tengui lo de Carrutxa
Ca na Seca i Son Rabassa.

I encara si no vols brou
n'hi has de donar tassa i mitja
vull que tengui na Francesca
Son Riutort i es Pou Nou.

Sempre plou quan no hi ha escola
i em sap greu dar-li es bocí
vull donar a(n) en Seraffí
es tros de Can Picarola.

S'Almudaina i Son Sineu
a n'Antonia perquè és rara
qui vol bístia sense tara
molts de pics ha d'anar a peu.

A(n) en Josep tot Son Tei
Son Coll i Can Bon Jesús
ja li faràs tu cus-cus
a un ca quan sigui vell.

Segons s'ase s'aubardà
que ses Roques del Dimoni
siguin per donya Pol·loni
i així no es queixarà.

Diuen que segons es sant
es miracle te tendrà
vull donar a(n) en Tomàs
Ses Algorfes i Calicant.

A Sant Joan el dimoni
diuen que va tornar gran
Son Xebel·lí i Son Duran
seran pes nebot Antoni.

Perquè ella sempre reposa
i té pinta de senyora
vull llegar Son Amadora
i sa Penya a donya Rosa.

An es cotxe oficial
que ha vengut a presidir
tendrà lo des Pont Setrí
Son Burixó i Son Gual.

També an es estamborers
que a s'enterro han vengut
lo d'Hortí i Son Gurgut
Son Fonoll i es Calderers.

Pels cavallers un record
i també an es carreter
Son Gualet, Son Falconer
s'Alqueria i Ca na Corb.

Qui no sol anar a missa
s'agenolla an es portal
li deix al pare Nadal
es mul de dins sa païssa.

No vull dar res a na Blanca
perquè és sa parenta externa
predica minvar es terme
donant-lo a Vilafranca.

Lo vell i lo nou d'Hortella
Son Barceló i Son Ramon
a sa gent que d'aquí són
d'aquesta vila tan bella.

La resta de la sardina
en bloc jo la vull deixar
perquè ho pugui disfrutar
nombr hereva na Cristina.

Ses gràcies he de donar
a totes les entitats
que bé han col·laborat
per la festa organitzar.

Solament queda per dir
enguany an el testament
gràcies a tota la gent
que ha vinguda fins aquí
tots junts hem pogut presidir
contents i alegres sa festa
que surt garrida i xalesta
i que encara no té fi.

Es testament s'ha acabat
amb una paraula fina
amb un visca sa sardina
don es vent per escampat.

Gràcies.

Tal faràs tal cobraràs
diu un «ditxo» popular
a(n) en Nofre vull deixar
en quartó a Son Tomàs.

Segons s'al·lot sa jugueta
per tenir bon repartir
jo deix a(n) en Bernadí
Son Font i Son Pastereta.

Ja diuen que de senyors
i de porcs vénen de raça
a n'Aina li don carabassa
amb so bocí des Ca Tos.

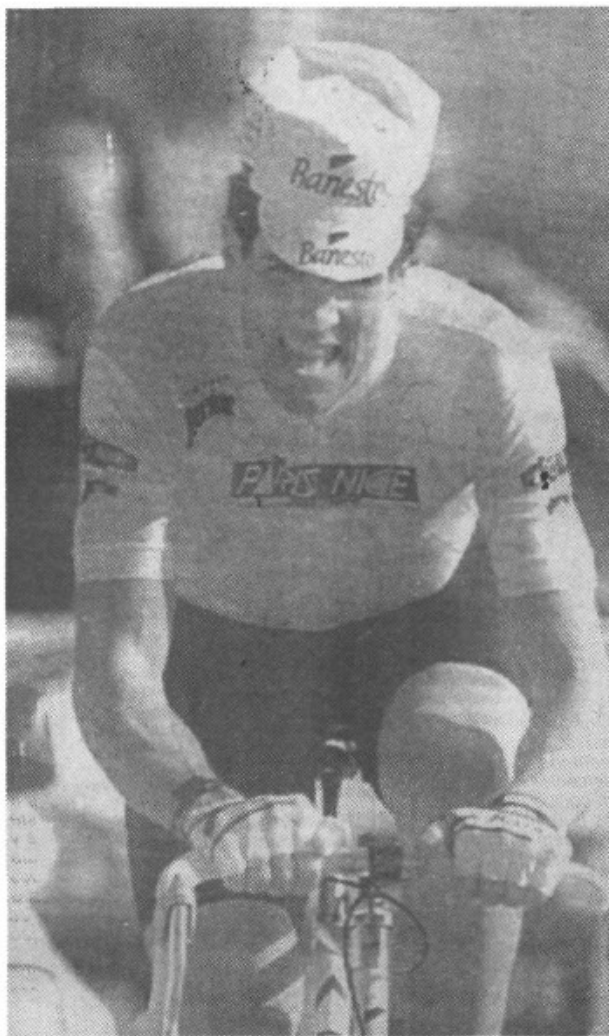
Enterro de la Sardina 1992

CIUTADANS DE TERCERA DIVISIÓ

Com a bon aficionat al ciclisme, em va decebre el darrer Challenge a Mallorca. No per l'aspecte esportiu, perquè crec que, en aquest sentit, hi va haver un bon espectacle, a càrrec dels corredors més modestos i no de les grans figures, que es reserven per a les tres grans proves: la Vuelta d'Espanya, el Giro d'Itàlia o el Tour de França.

El que em va decebre molt i molt va ser el seguiment que li dedicaren tant la ràdio com la televisió.

Dic que som ciutadans de tercera divisió perquè els mitjans informatius, amb aquest Challenge, ens han tractat com a tals. No ho sé exactament però estic segur que no hi va haver cap emissora de ràdio que fes un seguiment de prop del Challenge. N'hi havia una que donava informació cada mitja hora, però vaja quina informació! Record que en un informatiu digueren més o manco «todo sigue igual, pelotón compacto y sin novedades... bueno, nos llega una noticia de última hora: ha habido una caída. En la próxima conexión les daremos más información, tenemos que cortar la comunicación». Vosaltres trobau que això és informació? Això és deplorable. Tan sols no poden mantenir una estona més la comunicació. La varen haver de tallar per continuar amb el programa de torn.

Mikel Indurain (Foto de l'Sport)

No parlem de les transmissions que feia la televisió perquè de la manera que ho feien era lamentable. Tan sols no tenien una moto i una càmera per seguir la cursa en directe (o si la tenien no la feien servir). Només donaven esprints especials, metes volants i arribades, però en directe mai més que l'arribada de cada dia que pareixia

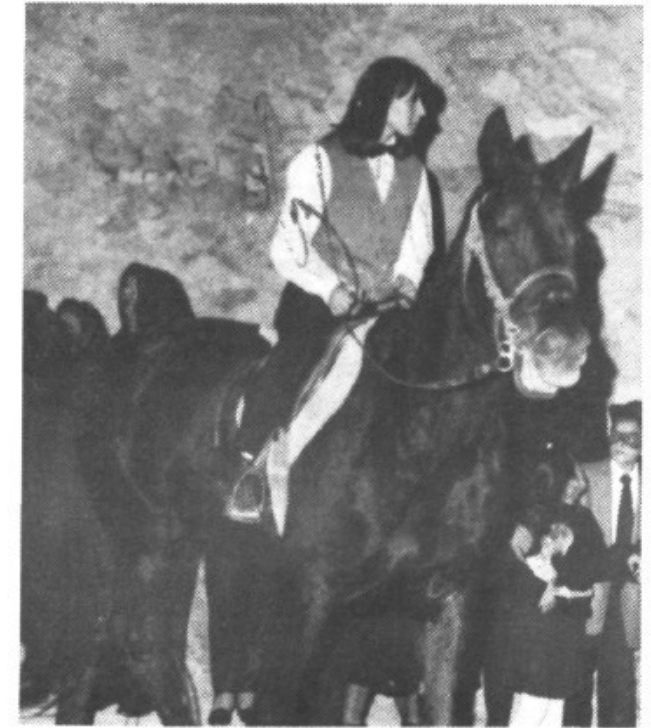
que frissaven d'acabar perquè la veu anava per una banda i les imatges que les il·lustraven per una altra. La veu ja deia qui havia guanyat l'etapa i les imatges encara mostraven el darrer esprint especial. Era vertaderament deplorable, no sé si per falta de mitjans econòmics o de sabers, però si volem que aquesta gent torni ens haurem d'espavilar perquè són gent que viu de la propaganda i aquesta que els feim aquí crec que no els degué agradar en excés.

Com va dir en Mikel Indurain, per llevar importància a una mala interpretació d'unes manifestacions que havia fet, «soy ciudadano del mundo». Nosaltres també ho volem ser i per això, des d'aquestes pàgines, deman que en tornar-hi es millori una mica en aquest aspecte.

Francesc Nicolau Català

LA RUETA

LA

RUA

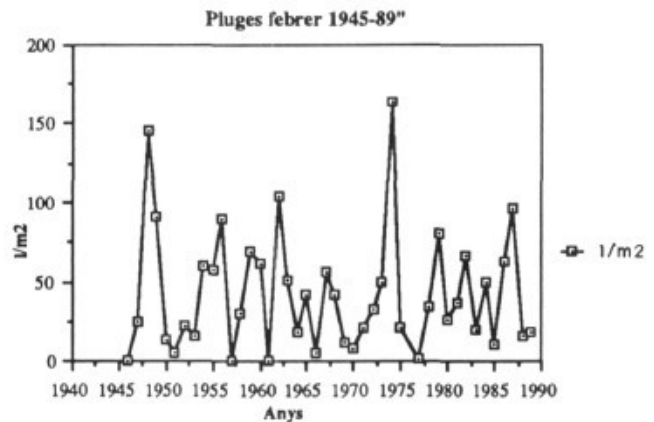
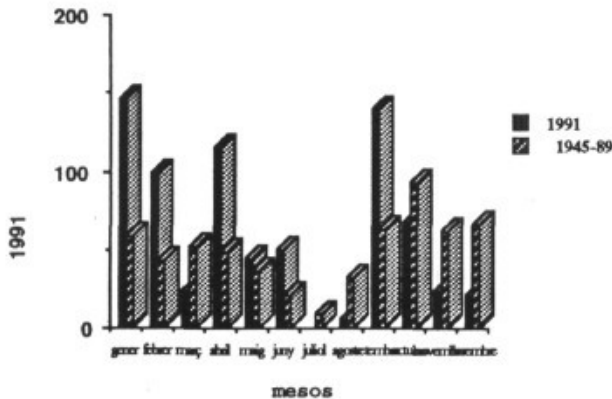
METEOROLOGIA

L'any 1991 que hem passat ha superat de bon troç la mitjana anual de precipitació de Sant Joan. El total de precipitació va ser de 734,9 mm els quals quedaren distribuïts de la següent manera:*

gener	145,7
febrer	98,4
març	24,2
abril	114,9
maig	44,6
juny	50,0
juliol	0,0
agost	5,7
setembre	139,3
octubre	66,9
novembre	23,9
desembre	21,3

Per aquest motiu el balanç hídric de l'any agrícola és una mica negatiu, tot i que les pluges hagin aparegut de tant en quant. De fet, a més d'un aquesta situació li ha recordat l'any 1983, en què plougé un poc més de 300 litres. De fet, a molts indrets de la península ja havien començat les restriccions d'aigua quan encara no èrem entrats al mes de març; pobles de Segòvia, Avila, Sòria, Badajoz, Càdiz i molts altres indrets de la geografia es troben en aquesta situació La sabiduria popular queda reflexada en la següent glosa

No trobau que això és pesat
de dur s'aigo de tan lluny?
Què farem devers es juny,
si el cel no ha degotat.

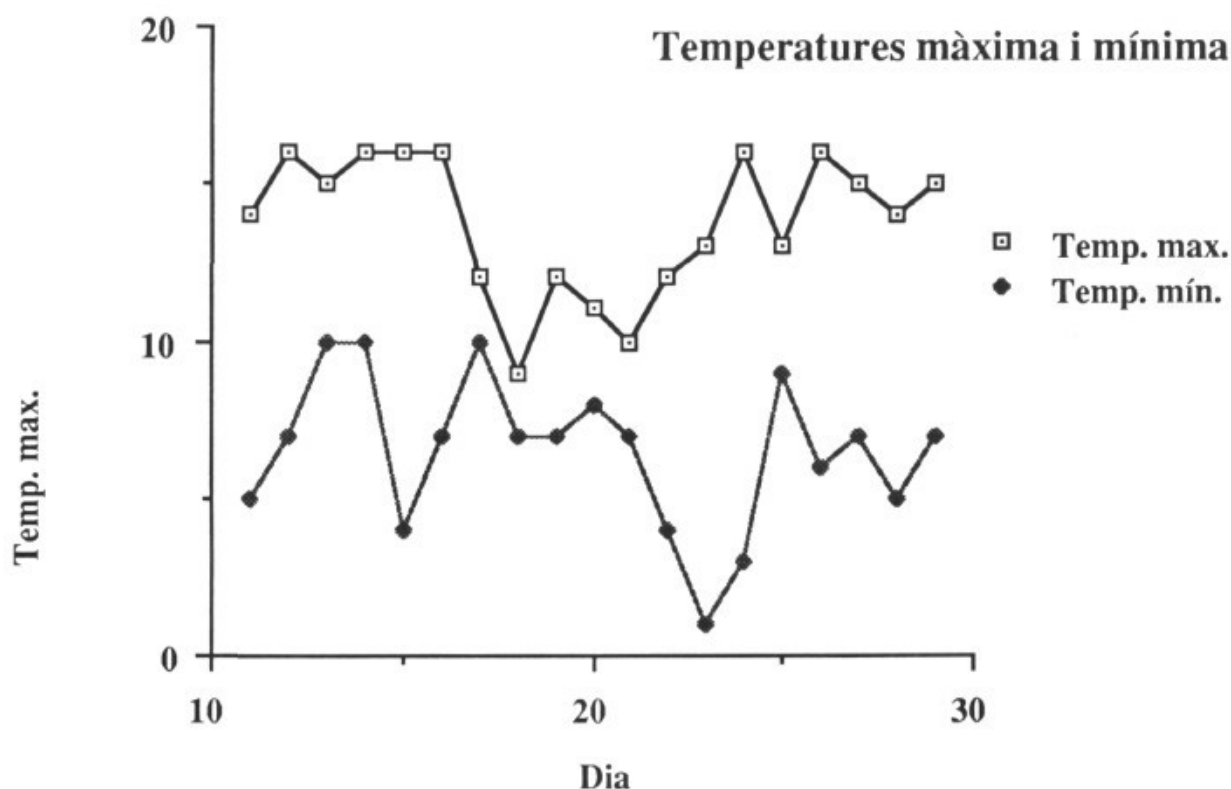
De fet, la distribució mensual de la precipitació mostra que durant el 1r. quadrimestre de 1991 plougé un poc més de la meitat de l'aigua caiguda al llarg de l'any i que durant els mesos d'octubre i novembre –que és quan ha de ploure de bon de veres–, no ho va fer.

Pel que fa al 1992, la pluja no ha caigut amb tanta de gràcia com els mateixos mesos de l'any passat. Per exemple

	1991	1992
gener	145,7	40,8
febrer	98,4	20,8

Amb més d'1 mes i mig de retràs –i si el temps ho permet– intentarem oferir-vos al llarg de cada revista les temperatures màximes i mínimes registrades per un observador a la zona del Pou del Prat. Aquest mes teniu les temperatures referents al mes de febrer a partir del dia 11, que és quan començaren a prendre les mateixes. Com veis, les mitjanes de les màximes i de les mínimes corresponen als valors normals d'aquest mes.**

gràfica 3 (temp. pict)

Consells per a les observacions meteorològiques

L'observació del fenòmens meteorològics està associada a un rigor més o menys seriós per part dels qui fan les observacions. Avui en dia, amb la possibilitat que ofereixen els mitjans de comunicació és important tant pel control com per a la investigació una recomanació sèria de les recollides. No es tracta de que s'hagi fer un ritual normatiu en quant a les observacions, però si de saber que:

- les observacions meteorològiques sempre s'han de fer a les 8 del matí, segons recomanacions internacionals, ja que per possibles anàlisis és convenient fer-ho d'aquesta manera.

- els pluviòmetres han d'estar situats a una altura d'1,5 metres del sòl, per evitar esquitxos i que, al mateix temps, pugui rebre la pluja i la neu, encara que caigui de forma inclinada, lluny dels edificis i els arbres, ja que l'altura d'aquests no sigui un obstacle. És habitual veure pel poble molts d'aparells situats prop de parets que obstaculitzen la recollida. Va ser l'any 1985, en què un servidor va comparà les quantitats recollides durant l'any dels 3 observatoris locals que passen la informació al Centre Zonal de Palma i un de particular. Les

diferències, més notòries durant l'estiu i primavera eren mínimes per les 3 oficials, mentre que l'observador particular presentava xifres bastant diferents de les altres.

- els termòmetres han d'estar situats fora de la radiació solar i/o d'una paret que tot el dia reb l'acció solar, com també d'una paret que està situada en un lloc excessivament ombrívol. No hem d'oblidar que el lloc idoni és dins una caseta de fusta airejada, com la que tenen a l'escola.

- les observacions, heu de pensar, poden servir per comparar xifres i realitzar-ne les posteriors previsions, així com també de possibles investigacions d'estudiosos que sempre ho agrairan.

Miquel Company Florit

* Aquestes gràfiques foren elaborades per Miquel Pastor.
 ** Agraïm la col·laboració de Miquel Alzamora en el control de les temperatures.

HIPER MANACOR

CASH AUTOMÁTICO
14 CAJAS
HORARIO
DE 9:30 a 21 HORAS
CAFETERIA
RESTAURANTE
CARRITOS
PARKING GRATUITO

Su Hipermercado favorito

OFERTAS DEL 05 AL 19 DE MARZO DE 1992

ALIMENTACIÓN

Leche Brick Ato 1 l.	82.-
Café La Estrella Superior 250 gr.	93.-
Nescafé Descafeinado 200 gr.	599.-
Cola-Cao 900 gr.	331.-
Magdalenas redondas La Bella Easo.	133.-
Galletas Príncipe 180 gr. P-4 und.	270.-
Barritas Tostadas Ortiz 225 gr.	117.-
Chocolate relleno Suchard 100 gr.	99.-
Chocolate Batanga 500 gr.	167.-
Chocloate en polvo practic 400 gr.	138.-
Patatilla 007 200 gr.	112.-
Atún Claro en aceite RO-100 Calvo P-3 und.	183.-
Almejas, Machas, Navajuelas RO-150 Dani.	154.-
Garbanzos, Alubias, Lentajas Cidacos 1 kg.	99.-
Sopa La Familia 250 gr.	49.-
Paté La Selva P-4 und.	176.-
Comida gatos Unique 400 gr.	127.-

BEBIDAS Y LICORES

Vino San Simón 3/4.	99.-
Vino Bach Rosado.	375.-
Zumo Juver 1 l.	111.-
Cava Rondel Extra.	327.-

CREMERIA

Yogur Yoplait Natural Pack. 8 u.	170.-
Yogur Yoplait Natural Azucarado Pack. 8 u.	186.-

CONGELADOS

Calamar Romana Fribesa 400 gr.	171.-
Canelones Bechamel Fribesa 6 und.	315.-
Camaron 1 kg.	595.-
Rodajas Merluza Mediana 1 kg.	384.-
Langostino Argentino Grande 1 kg.	1.590.-
Guisantes granel 1 kg.	*125.-
Mejillones frescos 1 kg.	122.-

CHARCUTERIA

Jamón Serrano s/h Palma 1 kg.	1.325.-
Paleta Cocida Palma 1 kg.	625.-
Bacon La Selva 1 kg.	545.-
Queso La Payesa Semi 1 kg.	925.-

PERFUMERIA Y LIMPIEZA

Gel Dermo Lavanda 900 ml.	269.-
Jabón líquido íntimo Ausonia 200 cc.	149.-
Estuche masaje+colonia Williams.	594.-
Pañal Dodofis T. Gde. 88 u. niños-niñas.	2.430.-
Fregasuelos Alex 1 l.	141.-
Bolsas basura Vicky 20 und.	119.-
Detergente Luzil 4 kg.	785.-
Detergente Luzil Micro 2.200.	785.-

MENAGE Y BRICOLAGE

Cortacesped HE 32.	15.995.-
Taladro ED 562-400 y Lijadora ED 175.	10.995.-
Sierra Vaiven BD 532 y Taladro 500 W Maraton.	12.995.-
Caja herramientas plástico 310x160x130 mm.	395.-
Maletin herramientas 40 Pzas.	1.995.-
Taburete 42 cm. con escalon.	1.350.-

BAZAR

Batidora Philips HR 1380.	2.675.-
Secador Difusor Philips HP 4347.	3.366.-
Máquina afeitar Philishave HS 540.	6.621.-

L'herbolari

L'ALBERCOQUER

L'albercoquer, del llatí *Prunus armeniaca*, o de l'àrab *albarkok* que significa de maduració primarenca, pertany a la família de les rosàcies i és un arbre colonial que comença a implantar-se a finals de segle passat quan la fil·loxera ataca la vinya i en què molts peus d'aquests són substituïts. De fet, segons una informació anotada de l'*Exposició Agrícola, Industrial y de Bellas Artes* realitzada a Palma l'any 1860 hi ha representats als stands mostres de conserves i fusta de l'albercoquer

L'albercoquer és un arbre, de soca llisa, que pot arribar a tenir 6 metres d'altària. Les fulles són ovalades o acorades, un poc dentades. Les flors un poc pedunculades, floreixen pels mesos de febrer-març, darrere de l'ametller, són blanques per fora i rosades per dintre, quasi sempre aïllades apareixen més prest que les fulles. El fruit de drupa globulosa, carnos i suculent i amb un surc lateral umbilicat

que va des del capoll fins a l'ull: el pinyol és ovoidal i carenat amb una ametlla dolça o agre. Segons la variabilitat de classes d'albercoquers corresponen també diverses castes de fruits com són: galta vermella, la més estesa; canino; taronjal, paviot, gasparet, bulida moniquí, etc.

La zona originària de l'albercoquer es situa en èpoques prehistòriques, a l'Àsia Central, sobretot al Turquestan i Mongòlia. A la Xina i al Japó és comú en estat silvestre. Des d'aquests indrets s'extengué cap els països de la conca mediterrània introduït a Itàlia des d'Armènia —d'aquí prové la seva denominació científica— i Síria en temps de Plini. Discorides ho distingeix en el seus escrits amb el nom de poma d'Armènia.

De les aplicacions i dels usos de l'albercoquer i de l'albercoc se'n podria fer una separata sencera. A

França amb llavors agres d'albercoquer se'n prepara un licor alcohòlic *eau de vie de noyau*; les aplicacions que se'n poden treure dels pinyols són nombroses, des d'olis, pastissos... Dels pinyols carbonitzats es fabrica un preparat similar a la tinta xina. Pels barris burgesos de Tel Aviv (Israel) els venedors ambulants ofereixen un derivat dolç als turistes i et conviden exclamant «Mish, Mish qui en vol».

Però allà on els derivats de l'albercoc tenen un tractament essencial és a la cuina. Confitures, sucs, coques, etc, un ampli ventall de modalitats artesanals de l'albercoc. Precisament a la nostra terra les

modalitats que ofereix la cuina són moltes: coca d'albercocs, gelat d'albercoc, granisat d'albercoc, confitura d'albercoc, sencers d'albercoc, etc... Aquesta abundància de receptes d'albercocs no és sinó un reflexe del sabor i qualitats nutritives que s'extreuen del mateix. Algunes receptes citades

anteriorment representen fidelment un aspecte cultural de la societat mallorquina anterior a la vinguda del turisme de masses.

Ja direu an En Serena
l'amo jove des Riquers,
que es nostros albercoquers
enguany estan a la plena.

Jo me'n vaig arena arena
a voltar s'albercoquer:
es primer que colliré
serà per tu, Magdalena.

Miquel Company i Guillem Florit

mel i sucre, dolcet dolcet

A la fi tendrem «aigua potable». L'aigua ja no vendrà de qualque lloc remot de la península Ibèrica sinó d'un turó d'enmig de Mallorca. És curiós que allò que no va fer el batle anterior, que era tant de «lo nostro», ho hagi fet el batle nou, que no fa bandera d'aquestes qüestions. L'important és fer coses que es vegin i no omplir-se la boca de bones intencions. En aquest sentit, estam d'enhonorabona.

A l'Ajuntament de Sant Joan, en general a la majoria d'institucions, li passen coses amb les feines que dona a fer que no passen a cap particular. Per exemple, l'Ajuntament ha de fer una obra. Com és natural, lloga els serveis d'un arquitecte. (Hi ha qui pensa que els arquitectes que fan obres públiques es mossegarien les ungles si haguessin de fer feina per a la gent particular). L'arquitecte fa feina d'embarc. Per una part s'ha d'adaptar als canvis d'humor i de plans dels polítics, per una altra sap que al final ningú mirarà l'obra amb lupa per veure si està feta en condicions, que és el que fa qualsevol ciutadà que s'ha d'escurar la butxaca, i encara ha de tenir en compte possibles canvis de pressupost de darrera hora (s'ha arribat a veure reduir el pressupost d'una obra en més d'un 25% sense canviar per res els plànols) i altres «compostures» (com inflar un pressupost per compensar-ne un altre). El resultat de tot això és el que qualsevol pot veure: greus errades a l'edifici de la Tercera Edat o a la façana de la Casa de la Vila, demolició de construccions costoses (per exemple una rampa a la «residència») o canvis continus de plans damunt la marxa.

Una altra de bona (ja veis que la meua mala fama és immerescuda). El batle d'abans va dir que faria fer les aceres de totes les cases i solars del Camp i en dos anys no ho va complir. L'actual consistori s'ha posat en feina i les aceres ja estan fetes. El Camp ja no és el camp: on fins ara hi havia herbes ara hi ha aceres. És el que dic sempre: no hi ha cap referència més bona que la feina feta. Amb el canvi de batle potser hem perdut eloqüència però sense dubte hem guanyat eficàcia.

L'Ajuntament, a més de vetlar perquè les obres s'acabin d'acord amb els plans, hauria d'obligar els contractistes a fer el mal imprescindible a les coses que ja hi ha fetes. Un exemple del que l'Ajuntament hauria d'impedir és el que passa al Camp amb la xarxa d'aigua potable. Una part de la feina consisteix a enterrar tubs de plàstic enmig del carrer. En lloc de fer síquies estretes, amb una màquina adequada, s'obren síquies molt amples amb unes eines massa grosses. La conseqüència d'això és que per enterrar un tub que no té ni un

pam de diàmetre es destrossen un parell de metres d'asfalt (al Camp no fa gaire anys que està posat). És lògic que el contractista miri de fer les coses amb un cost mínim, però l'Ajuntament té tot el dret del món, i l'obligació, de mirar pel patrimoni públic. En aquest cas, l'interès general és fer tan poc mal com sigui possible a l'asfalt.

Joan Bauçà

EXCURSIÓ:

Anàrem al ...

CASTELL D'ALARÓ
(el 8 de març)

30 persones, d'edats compreses entre els 4 mesos i els 72 anys, assistiren a aquesta clàssica excursió. Amb una hora i mitja cobrírem la distància entre Orient i el Castell, i després de la visita obligada a la Cova de Sant Antoni, farem els honors a la paella que ens havien preparat al restaurant. La diada va acabar amb la baixada per la banda d'Alaró.

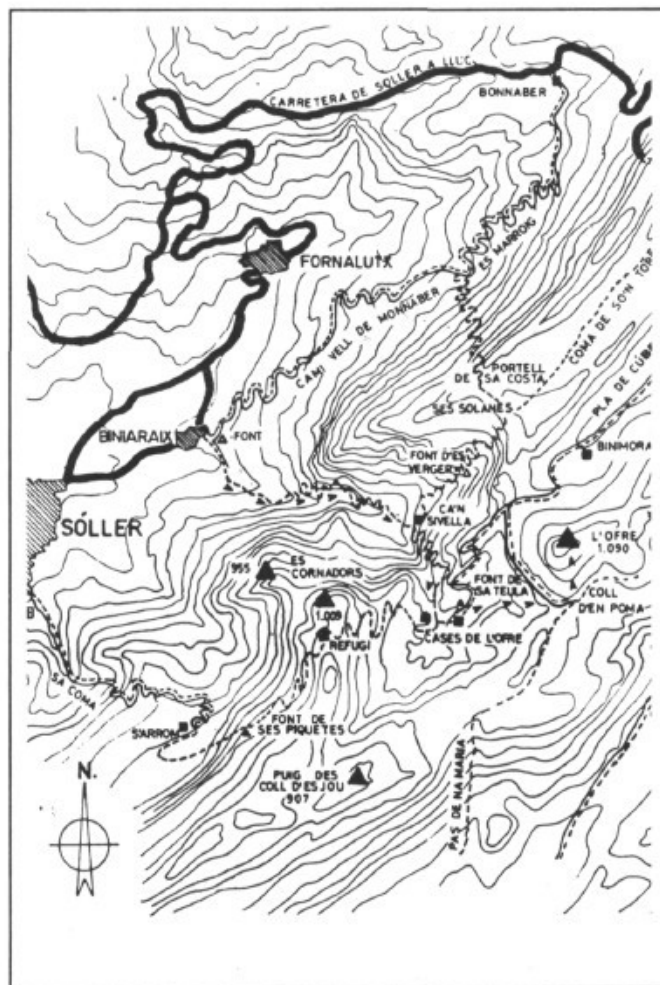

Anirem al ...

PUIG DE L'OFRE (1099 m)
(el 5 d'abril)

Del pla de Cúber cap a l'Ofre i davallada cap a Fornalutx pel barranc de Biniaraix, un dels llocs més abruptes i alhora dels més atractius, de la serra de Tramuntana.

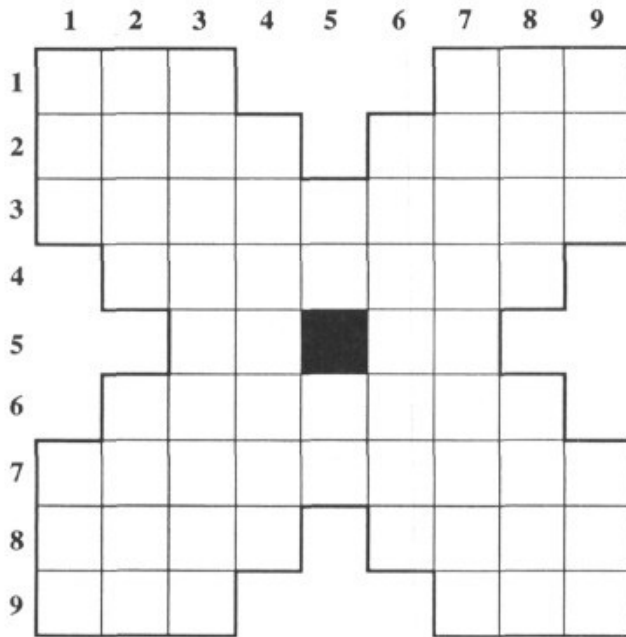
Temps aproximat de marxa: unes tres hores.
Partirem de la Plaça, a les 8 i mitja del matí.

Itineraris de Muntanya, de Benigne Palos, Ed. Moll 1988

ENCREUAT

HORITZONTALS: 1.- Assistim a missa. Bastó de beisbol. 2.- Comunitats Autònomes. Interjecció que incita una bèstia a caminar. 3.- Ciutat Olímpica. 4.- Toma a la vida. 5.- **Diario de Mallorca.** Interjecció utilitzada per cridar l'atenció d'algú. 6.- Tomi a pensar. 7.- En plural, peça ornamental confeccionada amb baletes de material noble que es llueix al voltant del coll. 8.- Ser objecte d'una atenció especial. ralov netemreP. 9.- Estat de tranquil·litat no torbat per hostilitats. larulp tanimreted elcitra.

VERTICALS: 1.- Entitat cultural que a Sant Joan edita el **Mel i Sucre.** Ni un. 2.- Personatge mitològic que va provar de volar amb unes ales fetes de cera, per fugir del **Laberint de Creta.** Persona avara. 3.- Primera part de l'expressió d'esglai usada habitualment per Higgins a la sèrie **Magnum** de TV3. 4.- Instal·les el campament. 5.- tse-droN. tse-droN. 6.- Referides a influències externes. Persones afectades de fer bromes. 8.- Nom aplicat a diversos insectes que s'alimenten de teixits, etc. acidruj amroN. 9.- La germana d'un dels pares. Una classe determinada d'oli de motor.

SOPA DE LLETRES

A E R B O R R A T X O
 I A T E G N O M O U A
 A E I O M U A E I L G
 A O U A E O I O B U A
 G A E R I O L E U A N
 I S S A B A R A C E A
 T I O V U G G A T E T
 A I O A I U U A E X S
 M I O N T U A E I O A
 O U I E A A E I O U P
 T A L T A P E I O U A
 E L C O L F L O R I I

Cercant per aquí enmig, hi trobareu el nom de dotze tipus d'hortalisses que es produeixen a les nostres terres.

Joan Sastre Joan

SUBSCRIPCIÓ PER UN ANY, 2.500 ptes

Nom: .....
 Cognoms: .....
 Carrer: ..... núm.: .....
 Població: ..... cp: .....
 Banc o Caixa: ..... oficina .....
 carrer: ..... núm. de compte: .....

Feu arribar aquesta butlleta a qualsevol membre de l'equip de redacció o enviau-la a:
MEL I SUCRE Sant Joan, Bellavista 13

firma

AGENDA - MARÇ

Natalicis

-Alejandro Puig Jiménez (4-II-1992)

Defuncions

Antònia Font Gayà (20-XI-1909 / 15-II-1992)

Noces

- Miquel Sureda Cortès - Catalina Bauzà Ginard (23-II-1992)

Apotecaries de guàrdia

Diumenges

Dia 1: Porreres
 Dia 8: Sant Joan
 Dia 15: Vilafranca
 Dia 22: Ariany
 Dia 29: Montuiri

Benzineres

De dia i de nit:

Febrer (Manacor, cra. de Felanitx)

Diumenges:

Viñas (Manacor, cra. d'Artà)
 Febrer (Manacor, cra. de Felanitx)
 Marratxí (Inca, cra. de Palma)
 Estelrich (Can Picafort, cra. d'Artà)
 El Molinar (Palma, Ramonell Boix)
 Febrer (Sant Joan, cra. de Manacor. *Diumenges matf*)

Festivitats del mes

Dia 8: Primer diumenge de Quaresma
 Dia 19: Sant Josep
 Dia 25: Anunciació del Senyor
 Dia 27: Sant Alexandre

Telèfons d'interès

Bombers: 55 00 80
 Centre Sanitari: 52 63 11
 GESA: 55 41 11
 Ajuntament: 52 60 03
 Apotecaria: 52 62 52

Consell Insular: 17 35 00
 Govern Balear: 46 34 50
 Centre Meteorològic: 26 46 10
 Guardia Civil: 56 00 27
 OCB: 72 32 99
 SIAC: 900 321 321
 PAC (Vilafranca): 56 05 50

El temps

Pluviometria G. Company

Febrer	dia 17	0,8
	dia 19	9,1
	dia 20	0,9
	dia 21	0,2
	dia 24	4,2
	dia 25	1,5
	dia 26	5,1

Total febrer 21,8
 Total acumulat 65,6

La lluna

Minvant de dia 1 a dia 4.
 Nova de dia 5 a dia 12.
 Creixent de dia 13 a dia 18.
 Plena de dia 19 a dia 26.
 Minvant de dia 27 a 31.

Previsió del temps

El març d'enguany serà un mes ventós, sobretot a la primera quinzena. Les precipitacions seran freqüents a partir de dia 15. Pels darrers dies del mes hi podria haver ruixats considerables.

Agenda esportiva.

Futbol Tercera Regional:

Can Picafort - Sant Joan (1-III-92)
 Sant Joan - Platges de Calvià (8-III-92)
 Sant Marçat - Sant Joan (15-III-92)
 Sant Joan - Ariany (22-III-92)
 Portocolom - Sant Joan (29-III-92)
 Descans (5-IV-92)

